

Hoe zoeken en delen beleidsadviseurs van de gemeenten kennis?

Beleidsadviseurs bij gemeenten hebben met veel verschillende sectoren te maken. De domeinen van zorg, welzijn, participatie, jeugd, wonen en ruimtelijke ordening raken steeds meer met elkaar verbonden. Vraagstukken worden complexer van aard en vragen vaak om een integrale oplossing. De behoefte aan kennis neemt toe.

Kennisorganisaties én gemeenten moeten die kennis op een toegankelijke manier verzamelen, ontwikkelen en beschikbaar maken. De kennislemniscaat is hiervoor een goed middel.

Wat is de kennislemniscaat?

De kennislemniscaat laat zien hoe kennis een weg vindt naar de praktijk. En, andersom, hoe kennis uit de praktijk verder ontwikkeld wordt, voeding geeft aan het beleid en onderzoeksthema's agendeert. Het model toont de samenhang tussen landelijke en lokale kennisinfrastructuren als twee in elkaar overlopende, collectieve kennis- en verbetercycli. Kennisorganisaties kunnen het delen van kennis bevorderen door hun expertise en ondersteuning bij te dragen op verschillende momenten in de cycli.

Klik op een onderdeel en lees wat kennisorganisaties kunnen betekenen voor beleidsadviseurs bij gemeenten.

Implementeren en (door) ontwikkelen van training of werkwijze in de praktijk

Klik op de button om meer te lezen

Analyseren, onderbouwen van werkzame principes

Klik op de button om meer te lezen

Explicitering praktijkkennis en -ervaring

Klik op de button om meer te lezen

Vertaling van werkzame principes naar training of werkwijze voor de praktijk

Klik op de button om meer te lezen

Tips

Explicitering praktijkkennis en -ervaring

1. Creëer bewustzijn onder beleidsadviseurs over de relevantie van hun eigen kennis.
2. Verleid beleidsadviseurs om kennis te delen.
3. Ondersteun en faciliteer beleidsadviseurs in het delen van de eigen kennis.
4. Deel methodieken om uitwisseling binnen de lokale context te bevorderen.
5. Houd rekening met de politieke gevoeligheid van informatie die beleidsadviseurs delen.
6. Verleid beleidsadviseurs om te reflecteren op eigen ervaringen en kennis.

[Klik hier voor de ervaringen](#)

Vertaling van werkzame principes naar training of werkwijze voor de praktijk

1. Deel informatie altijd (ook) digitaal en op een printbaar formaat.
2. Visuele vormgeving ondersteunt de boodschap.
3. Formuleer kort en krachtig met mogelijkheid tot verdieping en opzoeken van achtergrondinformatie.
4. Let op trefwoorden voor de vindbaarheid in Google.
5. Zorg ervoor dat de informatie gemakkelijk via social media te verspreiden is.
6. Gebruik filmpjes ter inspiratie en wees duidelijk over de inhoudelijke boodschap.
7. Maak een keuzewijzer voor de aangeboden informatie; onderwerp, doelgroep, thema.

[Klik hier voor de ervaringen](#)

Analyseren, onderbouwen van werkzame principes

1. Wees transparant over de manier waarop werkzame principes worden opgehaald.
2. Bied overzichtelijke, compacte en betrouwbare informatie.
3. Wees transparant en geef toelichting over de betrouwbaarheid van een stuk.
4. Betrek communicatie vroeg voor het strategisch vormgeven van informatie.
5. Sluit bij het ophalen aan bij bijeenkomsten die al plaatsvinden.

[Klik hier voor de ervaringen](#)

Implementeren en (door)ontwikkelen van training of werkwijze in de praktijk

1. Speel in op verschillende leerstijlen door informatie op verschillende manieren te delen.
2. Organiseer het delen van informatie dichtbij, bijvoorbeeld in spreekuren, webinars of een vraagbaak.
3. Geef informatie een gezicht. Maak vragen stellen persoonlijk.
4. Sluit aan bij regionale bijeenkomsten.
5. Zorg voor een stappenplan. Waar begin ik als beleidsmaker?
6. Ondersteun in het ordenen en kiezen van de juiste informatie. Geef criteria of een waarderingssysteem.
7. Faciliteer in de vraagverheldering.

[Klik hier voor de ervaringen](#)

Hoe delen gemeenten hun kennis over integraal werken in de wijk?

Hoe zoeken, vinden en delen beleidsadviseurs hun kennis? Met andere woorden: hoe stroomt hun kennis door de kennislemniscaat? Op die vraag wilden we antwoord vinden. Daarom hebben Movisie, Nederlands Jeugdinstituut, Nederlands Centrum Jeugdgezondheid, Vilans en Trimbos-Instituut in november 2016 een verkenning uitgevoerd vanuit het project Integraal Werken in de Wijk.

Al deze kennisorganisaties zijn bekend met de manieren waarop professionals informatie zoeken en vinden. Maar we willen dat graag illustreren met lokale en actuele voorbeelden zodat we scherper in beeld krijgen hoe beleidsadviseurs aan de benodigde kennis en scholing komen. En hoe wij als kennisorganisaties aan de hand van het model van de kennislemniscaat kunnen bijdragen aan het beter laten stromen van kennis van en tussen beleidsadviseurs.

De deelnemers

We hebben (telefonische) interviews gehouden met 13 beleidsadviseurs uit de domeinen jeugd, participatie, Wmo en het brede sociale domein. De respondenten komen uit 11 verschillende gemeenten. De gemeenten verschillen van grootte - van G4 gemeente tot kleine gemeenten - en liggen verspreid over het land. De beleidsadviseurs hebben verschillende aandachtsgebieden: jeugd, participatie of Wmo. Eén beleidsadviseur heeft het hele sociale domein in de portefeuille.

Amsterdam (2x)	Wmo (2x)
Geertruidenberg	Wmo
's-Hertogenbosch	Jeugd
Hilvarenbeek	Wmo
IJsselstein	Jeugd
Laarbeek	Wmo
Leudal	Wmo
Medemblik	Wmo
Nederweert	Gehele sociaal domein; jeugd, Wmo en participatie
Nijmegen	Wmo
Rotterdam (2x)	Participatie Wmo

In onze verkenning hebben we ook de telefonische uitvraag van de VNG/Verweij-Jonker (oktober 2015) over de ontwikkeling van kennisinfrastructuur sociaal domein verwerkt. Overeenkomstige onderwerpen zijn:

- De innovatie in manieren van verspreiden van kennis komt beperkt van de grond
- De kennis is gefragmenteerd
- Er is weinig samenhang in het delen van kennis tussen de verschillende domeinen
- Kennis is lastig te vinden
- Er is behoefte aan meedenkers bij lokale vraagstukken.

Explicitering praktijkkennis en -ervaring

Hoe delen beleidsadviseurs hun kennis binnen eigen gemeente of regio?

Ongeveer driekwart van de respondenten deelt de eigen kennis met collega's binnen de eigen gemeente. De manier waarop varieert en is grofweg als volgt in te delen:

- mondeling, zoals tussendoor bijpraten en in teamoverleggen of lunchbijeenkomsten;
- digitaal, zoals via intranet of mail.

Ik stuur informatie die ik vind wel eens door aan collega's of ik bespreek het mondeling met hen. Ook stuur ik ze wel eens een nieuwsupdate met alle informatie die ik heb verzameld.

Beleidsadviseur Wmo

Hoe delen beleidsadviseurs hun kennis op collectief niveau?

Tijd is een struikelblok in het delen van de eigen kennis op collectief niveau. Deze vorm van kennis delen is daardoor veel minder gebruikelijk voor beleidsadviseurs. Daarnaast is informatie van beleidsadviseurs soms politiek gevoelig. De keuze over de te besteden tijd en het type informatie dat men mag delen, ligt vaak bij de gemeente en wethouders.

Wanneer respondenten collectief informatie delen, gebeurt dat op de volgende manieren:

- deelnemen aan regionale netwerken;
- online delen door middel van social media, blogs en interviews aan pers en kennisorganisaties.

Ik doe dit niet veel. Dit is de keuze van de gemeente. Zij zijn niet per se op zoek naar exposure. Dit is ook een politieke keuze, want het kost geld. What's in it for me als gemeente om geld uit te geven aan exposure? Je bent er voor de inwoner. Beleidsadviseur Wmo

'Het is afhankelijk van onderwerp. Zo is er bijvoorbeeld ook vaak een uitwisseling in de regio waar ik bij aansluit.'

Beleidsadviseur participatie

Wat hebben beleidsadviseurs nodig om kennis te delen?

Beleidsadviseurs hebben behoefte aan ondersteuning in het delen van de eigen kennis op 3 onderdelen:

- Men moet gevraagd worden als spreker op een bijeenkomst, congres of voor een interview.
- Men moet de urgentie van het delen van de kennis voelen om hier tijd voor vrij te maken. Benadruk het belang en de doelgroep.
- Geef ondersteuning bij het opschrijven van de kennis. Zoals training, blog mogelijkheden en communicatie advies.

Ik voel de nut en noodzaak niet terwijl ik eigenlijk wel graag grasduin bij anderen. Beleidsadviseur sociaal domein

Je komt zelf niet toe aan methodisch vastleggen, dit kost tijd. Het helpt als je dan geïnterviewd wordt door iemand die het voor je opschrijft. Beleidsadviseur Wmo

'Ik zou behoefte hebben aan een makkelijke toegang tot delen. Wat meer uitleg what's in it for me. Dat ik verleid wordt tot delen.' Beleidsadviseur participatie

Analyseren, onderbouwen werkzame principes

Wat verwachten beleidsadviseurs van lokale, regionale en landelijke partijen en netwerken bij het ophalen en verspreiden van werkzame principes?

Beleidsadviseurs hebben behoefte aan begeleiding in het zoeken naar en beoordelen van informatie. Regionale en landelijke partijen kunnen een rol spelen in het ophalen, verspreiden en toegankelijker maken van de werkzame principes daarbij. Tegelijkertijd vinden beleidsadviseurs dat gemeenten daar zelf meer een rol in moeten pakken. Doordat gemeenten nu niet voldoende tijd inruimen om hun eigen leerpunten te delen, moeten zij telkens opnieuw het wiel uitvinden.

Hulp bij het beoordelen van kwaliteit, bijvoorbeeld door meerdere stukken tegenover elkaar zetten.

Beleidsadviseur Wmo

De wereld barst van de informatie. De weg hierin kunnen vinden is belangrijk. (...) Ik geloof niet in de één-loket-gedachte want (...) er is niet een organisatie die alle informatie zou kunnen verwerken en aanbieden. Beleidsadviseur Wmo

Je onthoudt elkaar als gemeenten informatie. Alsjeblieft, zorg als gemeente voor ontsluiting van lokaal naar breder. Investeer hierin. Beleidsadviseur participatie

Wat missen beleidsadviseurs aan 'ophalen, analyseren en onderbouwing van wat werkt'?

Men zoekt in de onderbouwing en analyse van wat werkt vooral:

- praktische voorbeelden: er zijn veel rapporten maar weinig praktische werkvormen die handen en voeten geven aan het gesprek met burgers;
- bundeling op specifieke thema's, vooral op actuele thema's als inkoop, VN-verdrag, Wmo en wijkteams.

Ik zoek vaak naar werkvormen, maar ik vind weinig dat geschikt is om bijvoorbeeld een brainstorm met inwoners vorm te geven. Het mag wat vernieuwender. Überhaupt hoe je het gesprek met de burger anders kan vormgeven.

Beleidsadviseur Wmo

Ik mis onderzoek naar het beste inkoopmodel. Nu zoekt elke gemeente dat voor zichzelf uit en huurt daar zelf bureaus voor in. Beleidsadviseur participatie

Wat verwachten beleidsadviseurs van scholing/training?

De meeste beleidsadviseurs nemen regelmatig deel aan scholing of training. Deze training of scholing wordt op een selectie van criteria getoetst. Het thema, de doelgroep, het programma, de reisafstand en de prijs zijn belangrijke afwegingen. Wanneer een scholing wordt aangedragen vanuit een gemeente, brancheorganisatie of kennisenkring is men eerder geneigd om deel te nemen. De netwerkuitwisseling in de regio is een vorm van scholing waar veel beleidsadviseurs graag aan deelnemen. In geval van twijfel overleggen ze met collega's of het relevant is en wie er zal gaan.

Redenen voor beleidsadviseurs om niet of nauwelijks deel te nemen aan scholing en training zijn afstand, budget en het beperkte aanbod op het thema wijkgericht werken specifiek voor beleidsadviseurs. Dit betekent dat gemeenten die dicht bij kenniscentra of grote gebruikelijke kennisuitwisselingsplekken liggen, gemakkelijker toegang hebben tot scholing.

Ik kijk of het geschikt is vanuit verschillende criteria; is het geschikt voor beleidsadviseurs, wat is het thema, komt het uit andere gemeenten, wordt het aangedragen vanuit mijn kennisenkring of netwerk vanuit de provincie? Ook kijk ik naar de locatie en de prijs. Beleidsadviseur Wmo

Vertaling van werkzame principes naar training of werkwijze voor de praktijk

Hoe krijgen beleidsadviseurs kennis het liefst aangereikt? In welke vorm?

Beleidsadviseurs krijgen informatie het liefst op de volgende manieren aangereikt:

- via Google
- digitaal
- printbaar (papier leest makkelijker, printbaar formaat wordt als prettig ervaren)
- visueel: infographics met doorklikbare achtergrondinformatie
- in films (alleen ter inspiratie, het levert geen tijdswinst op)
- in rapporten (alleen voor achtergrondinformatie)
- met een inhoudsopgave, visual of samenvatting die kort de inhoud weergeeft.

Ik hou niet van dingen die op papier worden aangereikt. Dit verdwijnt altijd, ik wil alles digitaal. Daarbij houd ik niet van filmpjes of dingen die geluid bevatten. Ik wil iets hebben dat ik kan lezen of bekijken. Het liefst een combinatie van een infographic met tekst en uitleg. **Beleidsadviseur participatie**

Filmpjes zijn voornamelijk ter inspiratie. Hier vind je nooit echt kennis. Het moet ook niet te lang duren. Maximaal 3 minuten. Een filmpje heeft namelijk geen inhoudsopgave dus je hebt geen idee of datgene wat je zoekt in het filmpje gaat voorkomen. **Beleidsadviseur Wmo**

Wat zijn de criteria waarop beleidsadviseurs informatie op beoordelen?

- leesbaarheid
- betrouwbaarheid; beleidsadviseurs willen graag hulp bij deze beoordeling.
- relevantie en toepasbaarheid in eigen praktijk
- aansluiting op de vraag die men heeft

Vaak staat jouw antwoord er net niet helemaal bij, je kan het eigenlijk nooit 1-op-1 overnemen. **Beleidsadviseur Wmo**

Traceerbaar naar feiten. Bron is belangrijk, auteur, komt het uit 1 ervaring voort of hangt er echt onderzoek onder. Betrouwbaarheid. **Beleidsadviseur Wmo**

Belangrijk voor mij is dat de informatie actueel, compact en overzichtelijk is. **Beleidsadviseur Wmo**

Implementeren en (door)ontwikkelen van training of werkwijze in de praktijk

Wanneer gaan beleidsadviseurs op zoek naar kennis?

Beleidsadviseurs gaan op zoek naar informatie als zij een nieuw project beginnen of als zij aan een project gaan werken over een thema waar ze nog niet veel van weten. Een aantal respondenten geeft aan dat zij vaak al een idee hebben voordat zij met een project starten.

Je hebt al informatie doordat je dingen hebt gezien die anders moeten. Daardoor heb je al een idee in je hoofd hoe je het wel zou willen. **Beleidsadviseur Wmo**

Wat zijn de zoekstrategieën?

De meest gebruikte zoekstrategieën zijn:

- internet (vooral Google)
- intranet
- interne collega's
- collega's in de regio

Afhankelijk van de informatie die beleidsadviseurs zoeken, vragen ze eerst collega's uit de eigen gemeente of regio of zoeken ze op internet.

We spreken als beleidsadviseurs en coördinatoren af wie achter welke info aan gaat. Ik start met een zoektocht naar wat al bekend of beschreven is. Via collega's, intranet, of netwerken (mails) uit andere gemeentes. Er is vaak al veel bedacht, we zijn met dezelfde thema's bezig. Bij een lastiger vraagstuk kijk ik wat de wethouder wil en hoe het voegt in de uitvoering. Dan hebben we overleg en dan maken we keuzes. **Beleidsadviseur Wmo**

Welke leervoorkeuren hebben beleidsadviseurs?

Leervoorkeuren zijn erg persoonlijk. De een zoekt graag informatie op internet en stelt op basis daarvan zijn eigen stappenplan op. Daarbij zijn er nog verschillen in voorkeuren: praktische informatie en handvatten of juist cijfers en onderzoek voor de onderbouwing. De ander krijgt het liefst mondelinge informatie en vraagt daarom het liefst collega's om hun expertise of bezoekt een netwerk of uitwisselingsbijeenkomsten om zo expertise uit te wisselen.

Ik zoek het liefst achtergrondinformatie die inspiratie geeft om je eigen stappenplan te maken. **Beleidsadviseur Wmo**

We hoeven het wiel niet opnieuw uit te vinden. Ik wil vooral praktische tips: hoe bereiken we die doelen die we met elkaar afspreken in het sociaal domein. (...) Het hoeft niet wetenschappelijk, maar wel objectief en goed onderbouwd. Wat werkt nou het beste. Dit geldt ook voor de wijkteams. **Beleidsadviseur participatie**

Is het wenselijk om toe te werken naar één voordeur?

De antwoorden op deze vraag zijn erg verschillend. Daarom hebben we gekeken naar de wensen die beleidsadviseurs hebben bij het zoeken en vinden van informatie. De wensen zijn:

- Nieuwsoverzicht: een website die nieuws verzamelt van verschillende websites en vanwaar je verder kan klikken naar de juiste informatie.
- Zoekfuncties: betrouwbare zoekfuncties op thema.
- Ondersteuning in de zoektocht: één plek waar ondersteuning wordt geboden in het zoeken naar een antwoord op een vraag.
- Informatie via al bekende kanalen.

Ik zou wel een mobiele brigade willen met ondersteuning en kennis op maat die kan worden benut en helder toegankelijk is (zonder meteen prijskaartje). **Beleidsadviseur jeugd**

Colofon

Auteurs

Kiyomid van der Veer

Met bijdragen van: Marga Beckers, Marja van Bon, Chaja Deen, Annelies Kooiman, Marjolein de Meijer, Rian van der Schoot, Monique Spierenburg, Sandra van Wersch.

Vormgeving

Taluut

Overname van informatie uit deze publicatie is toegestaan onder voorwaarde van de bronvermelding.

© IWW februari 2017

Dit is een uitgave van Integraal Werken in de Wijk.

In dit landelijk programma Integraal Werken in de Wijk bundelen Movisie, het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid, Nederlands Jeugdinstituut, Vilans en de Werkplaatsen Sociaal Domein de krachten om samen met professionals en beleidsadviseurs kennis en expertise over integraal werken te ontwikkelen en toegankelijk te maken.

